

Bet O'Liri

ZAJEDNO U STANU

Prevela
Milica Cvetković

■ Laguna ■

Naslov originala

Beth O'Leary

FLATSHARE

Copyright © 2017, Beth O'Leary

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

FSC

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

PRVO POGLAVLJE

Tifi

Za očaj se mora reći sledeće: on te navodi da ostaviš predrasude.

Zaista vidim nešto pozitivno u ovom stanu. U neko dogledno vreme, barem, uspeću da oribam šarenu mrlju na kuhinjskom zidu. Prljavi dušek mogu prilično jeftino da zamenim. A svakako se može tvrditi kako pećurke što niču iza klozetske šolje unose svežinu prirode u stan.

Gerti i Mo, međutim, nisu očajni i ne trude se da budu pozitivni. Njihove izraze lica opisala bih kao „užasnite“.

„Ne možeš živeti ovde.“

To je rekla Gerti. Stoji sastavljenih čizama s visokom potpeticom i sasvim stisnutih ramena, kao da želi da zauzme što manje prostora u znak protesta što se uopšte ovde nalazi. Kosu je skupila u zalizanu nisku punđu, već spremnu da lako navuče advokatsku periku koju nosi na sudu. Vidim da joj ta perika viri iz tašne, ali odolevam želji da je maznem i isprobam. Verovatno nije trenutak.

Njen izraz lica bio bi komičan da zapravo ne razgovaramo o mom trenutnom životu.

„Tif, mora da postoji još nešto što se uklapa u tvoj budžet“, zabrinuto primećuje Mo izranjajući iz ormara s kotlom koji je proučavao. Izgleda još neurednije nego obično, čemu doprinosi paučina što mu visi s brade. „Ovo je još gore od onog što smo videli sinoć.“

Osvrćem se za agentom za nekretnine; srećom, daleko je van dometa, puši na „balkonu“ (na utonulom krovu susedne garaže, po kome nikako nije predviđeno hodanje).

„Ne nameravam da razgledam još jednu od ovih rupčaga“, kaže Gerti bacivši pogled na sat. Osam sati ujutro je – u devet treba da bude u Krunskom sudu u Sadarku. „Mora da postoji još neko rešenje.“

„Svakako bismo mogli da je uguramo u naš stan“, predlaže Mo već otprilike peti put od subote.

„Stvarno, Mo, prekini već jednom“, kaže Gerti. „To nije dugoročno rešenje. A da bi ikako stala, morala bi da spava stojeći.“ Gleda me uznemireno. „Zašto nisi niža? Da si niža od metar i sedamdeset, mogli bismo te smestiti pod trpezarijski sto.“

Pravim pokajničku facu, ali zaista bih više volela da ostanem ovde nego da spavam na podu u majušnom stanu, a skupom da se rasplačeš, u koji su Mo i Gerti prošlog meseca zajednički uložili. Nikad dotad nisu živeli zajedno, čak ni dok smo bili na fakultetu. Bojim se da bi to moglo dovesti do kraja njihovog prijateljstva. Mo je neuredan, rasejan i ima tu čudnu sposobnost da zauzima užasno mnogo prostora uprkos tome što je relativno sitan. S druge strane, Gerti je poslednje tri godine života provela u natprirodno čistom stanu, tako savršenom da je izgledao kao slika napravljena na računaru. Nisam sigurna kako ta dva životna stila mogu da se uklope a da zapadni London ne implodira.

Ipak je glavni problem u tome da, želim li da spavam na nečijem podu, jednostavno mogu da se vratim kod Džastina. Rekao je da mogu tamo da ostanem koliko hoću. A ja sebi tu mogućnost ne mogu da priuštim.

Mo trlja čelo i uranja u sumoran kožni kauč. Koža negodujući škripi, a vatelin ispada iz poderotina postave. „Tif, mogao bih ti pozajmiti...“

„Ne želim da mi pozajmiš novac“, kažem oštrije nego što sam nameravala. „Čuj, ne mogu više da ostanem kod Džastina – zaista želim to da rešim ove nedelje. Ili ovo mesto ili deljenje stana s nekim.“

„Misliš deljenje kreveta“, mrmlja Gerti. Uzdiše. „Mogu li da znam otkud najednom tolika žurba? Što ne znači da nisam oduševljena. Samo, koliko me sećanje služi, sedela si uporno u onom stanu i čekala da se kući vrati onaj čije ime ne sme da se pominje.“

Trgnem se iznenađeno. Ne zbog stava – Džastin se Mou i Gerti nikada nije dopadao. Samo mi je neobično što ga Gerti pominje. Pošto se poslednja večera pomirenja na kojoj smo bili svi četvoro završila besomučnom svađom, digla sam ruke od pokušaja da se svi slažu i jednostavno prestala da o njemu pričam Gerti i Mou. Stare navike teško odumiru – čak i posle raskida, izbegavali smo da razgovaramo neposredno o njemu.

Osećam da me Mo pažljivo posmatra. Teško je kad ti je prijatelj psihijatar: Mo je zapravo akreditovani čitač misli koji izgleda nikad ne isključuje svoje supermoći.

Gutam knedlu. Nadala sam se da ću se provući kroz taj lov na stan tako da ne moram ni da im kažem. Kad se osvrnem, iskustvo iz poslednjih osam godina trebalo je da mi ukaže na čistu nemogućnost toga – bilo jedno bilo drugo, Mo i Gerti *uvek* sve izvuku od mene. Ponekad me uznemiri

osećaj da Gerti zna sve moje sramne tajne i pre nego što sam ih sama svesna.

„Tif?“, blago me zove Mo.

U redu. Nema druge. Brzo i odjednom, tako je najbolje – kao kad skidam flaster ili ulazim u hladnu vodu ili priznajem majci da sam razbila neki ukras iz vitrine dnevne sobe.

Duboko udišem. „Patriša je u četvrtom mesecu trudnoće.“

Nastaje zabezeknut tajac. Posmatram kako sračunavaju. Džastin i ja smo raskinuli u novembru. Sad je početak februara. Nije baš ubedljiv dokaz o preklapanju, ali svakako pruža osnov za sumnju. A koliko je bilo seksa *pre* nego što je Patriša zatrudnela? Ili je možda prosto izuzetno plodna. Zaboga, to bi bilo tipično – u svemu je dobra, čak i u začecu.

Mo me hvata za ruku; Gerti me uzima za drugu. Kao neka jadnica, zahvalna sam im što ćute – nisam ni bila svesna koliko zazirem od toga da mi kažu *Lepo smo ti govorili*. Stojimo tako, prljavi kauč škripi pod Moovom težinom, agent puši s one strane prozora, a ja sebi dozvoljavam da malo otplačem, samo po jednu krupnu suzu niz obraze.

„Nego“, kažem veselo i povlačim šake da bih utrla suze, „hoću da se iselim. Odmah. Pre nego što se on vrati, ako se uopšte... vraća. Gotovo i nemam novca, a veoma bih volela da ovo obavim sama, pa tako... da. Ili ovo ili deljenje stana s nekim.“

Mo i Gerti se zgladaju. Gerti sklapa oči bolno pomirena sa sudbinom.

„Pa, očigledno ne možeš ovde živeti.“ Otvara oči i pruža mi ruku. „Pokaži mi ponovo onaj oglas.“

Pružam joj telefon na čijem ekranu stoji oglas s *Gamtrija* za deljenje stana.

Spavaća soba s bračnim krevetom u sunčanom dvosobnom stanu u Stokvelu, stanarina 350 funti mesečno zajedno s računima. Odmah useljivo.

Stan (i sobu/krevet) treba deliti s osobom koja ima dvadeset sedam godina i radi noću u stacionaru za pali-jativno zbrinjavanje, a vikendom nije tu. U stanu je samo radnim danima, od 9 ujutro do 6 posle podne. Stan je tvoj sve ostalo vreme! Savršeno za nekog ko radi od 9 do 5.

L. Tumi

Radi razgledanja pozvati na 07711781849

„Ovo nije samo deljenje stana, Tif, već i deljenje kreveta. Deljenje kreveta je *neobično*“, zabrinuto će Mo.

„Šta ako je L. Tumi muškarac?“, pita Gerti.

Za to pitanje sam se spremila. „Nije važno“, mirno kažem. „Nikad se nećemo zateći istovremeno u krevetu – pa čak ni u stanu.“

Gerti me gleda dugo i uporno. „Ne možeš da pričekaš? Da spavaš kod nas mesec-dva?“

„Moram to da uradim“, kažem joj. „Propisno. Pre nego što... izgubim hrabrost.“

Tišinu remeti samo frižider iz ugla što je upravo oživeo uz isprekidano štucanje.

„Lepo“, kaže Gerti. „Lepo. Uradi ono što treba. Mora biti bolje nego život u ovakvoj štroki.“ Odlučno izlazi iz stana pa se u poslednji čas okreće da se obrati agentu dok on ulazi s balkona. „A vi“, kaže mu glasno, „vi ste društveno zlo.“

On zatrepće kad ona zalupi vrata. Stojimo u neprijatnoj tišini.

On gasi cigaretu. „Pa, jeste li zainteresovani?“, pita me.

Rano stižem na posao i rušim se na stolicu. Radni sto mi je trenutno nešto najbliže domu. Utočište s dopola napravljenim predmetima, stvarima koje su se ispostavile preteške da ih nosim autobusom i saksijama sa cvećem poređanim tako da vidim kad neko prilazi pre nego što taj shvati sedim li za stolom. Mlađi saradnici taj biljni zid smatraju inspirativnim primerom unutrašnjeg dizajna u njegovom najboljem izdanju. (Zapravo sve se svodi na to da odabereš biljke iste boje kakva ti je kosa – u mom slučaju riđa – pa se sagneš/pobegneš kad spaziš svakog ko prilazi s nekom namerom.)

Moj prvi dnevni zadatak jeste susret s Ketrin, jednom od meni omiljenih spisateljica. Ketrin piše knjige o pletenju i heklanju neobičnih stvari od vune ispredene kod kuće. Sasvim specifična publika kupuje te knjige, ali to je večita priča *Baterfingers presa* – obožavamo specifičnu publiku. Usredsređeni smo na knjige o zanatstvu i uradi sam aktivnostima. Obojte posteljinu vezanu u čvorove, kreirajte sebi haljinu, isheklajte abažur za lampu, napravite sav nameštaj od merdevina... Sve u tom stilu.

Mnogo volim da radim ovde. To je jedino moguće objašnjenje činjenice što sam pomoćnik lektora već tri i po godine i zarađujem ispod proseka dovoljnog za život u Londonu, a nisam ni pokušala da ispravim tu situaciju, recimo, prijavljujući se za posao u nekoj izdavačkoj kući koja zapravo zarađuje novac. Gerti voli da mi kaže kako mi nedostaje ambicija, ali zaista nije tako. Prosto volim ovo. Kao dete vreme sam provodila u čitanju ili petljanju s igračkama tako da mi više odgovaraju: farbanje Barbikine kose, ulepšavanje građevinske mašine. A sad živim od čitanja i upražnjavanja zanatskih veština.

Doduše, nije baš da živim. Zaradim tek nešto. Taman dovoljno da platim porez.

„Tvrdim ti, Tifi, heklanje je buduće kreativno bojenje“, kaže mi Ketrin samo što se smestila u našoj najboljoj sali za sastanke da mi izloži nacrt svoje nove knjige. Proučavam prst kojim mi preti. Na rukama ima po pedesetak prstenova, ali još nisam uspela da dokonam je li neki od njih burma ili verenički prsten (mislim da, ako Ketrin i ima nešto od toga, mora da ih ima više od po jednog).

Ketrin je na prihvatljivoj strani granice s ekscentričnošću: nosi pletenicu plavu kao slama, ima put koja nekako lepo stari i beskrajne priče o upadima u neka mesta šezdesetih godina i piškenju po stvarima. Nekad je bila prava buntovnica. Čak i danas odbija da nosi brus, a brusevi su postali sasvim udobni i mi žene smo odustale od borbe protiv sile* jer Bijonse to radi umesto nas.

„To bi bilo dobro“, kažem. „Možda bismo mogli da dodamo reč 'smisleno'. Ovo je zaista prilično smisleno, je li tako? Ili je besmisleno?“

Ketrin se smeje zabačene glave. „A, Tifi. Posao ti je smešan.“

„Kaže žena koja namerava da poslepodne provede u valjanju vune.“

Srdačno me tapše po ruci pa se maša tašne. „Ako vidiš onog Martina“, kaže, „reci mu da ću održati čas na brodu za krstarenje pod uslovom da imam glamuroznu mladu pomoćnicu.“

Ječim. Znam kuda to vodi. Ketrin voli da me odvlači na takve događaje – za svako predavanje na kom joj je potreban

* Engl.: *Fight the Power* – uticajna pesma iz osamdesetih godina XX veka američke grupe *Pablik enemy* kojim se pozivaju svi ljudi uvereni u jednakost i mir da se bore za svoja uverenja i protiv rasne diskriminacije. Bijonse se pridružila brojnim muzičarima koji su svoje nastupe koristili u tu svrhu. (Prim. prev.)

živ model da pokaže kako se uzima mera kad kreirate odeću, recimo, a ja sam grdno pogrešila kad sam se jednom ponudila za taj posao jer nije mogla nikoga da nađe. Sad sam joj prvi izbor. Oni iz Odnosa s javnošću tako silno žele da Ketrin prirede takve događaje da su počeli i sami da me mole.

„Ketrin, ovo je previše. Ne idem na krstarenje s tobom. Ovde povlačim crtu, a ona je kod krstarenja.“

„Ali ovo je besplatno! Ljudi daju hiljade za to, Tifi!“

„Mi s njima idemo samo do Ostrva Vajt“, podsetila sam je. Martin me je već upoznao s tim. „I još je za vikend. Vikendom ne radim.“

„Ovo nije posao“, navaljuje Ketrin prikupljajući beleške i pakujući ih u fasciklu u tašni bez ikakvog redosleda. „To je lep subotnji izlet na moru s prijateljicom.“ Zastaje. „Sa mnom“, razjašnjava. „Prijateljice smo, zar ne?“

„Ja sam ti lektor!“ kažem i guram je iz sale za sastanke.

„Razmisli o tome, Tifi!“ dobacuje preko ramena nimalo uznemireno. Ugleda Martina, koji, naišavši od štampača, upravo beži od nje u širokom luku. „Martine, dečko moj, neću to raditi ako ona ne ide! S njom treba da razgovaraš!“

Zatim nestaje, a za njom se ljuljaju prljava staklena vrata naše kancelarije.

Martin se okreće prema meni. „Dopadaju mi se tvoje cipele“, kaže uz očaravajući osmeh. Stresam se. Ne podnosim Martina iz Odnosa s javnošću. Na sastancima uvek govori nešto u stilu „hajde da se damo na akciju“, pa pucne prstima pomoćnici.

A cipele su *zaista* sjajne. To su ljubičaste čizme nalik martinkama, s nacrtanim belim krinovima, za šta mi je bio potreban gotovo ceo dan u subotu. Moje zanatske veštine i personalizacije zaista su u uzletu otkad me je Džastin

ostavio. „Hvala, Martine“, kažem već spremna da zbrišem u bezbednost radnog stola.

„Lila je pomenula da tražiš gde ćeš stanovati“, kaže on.

Oklevam, nesigurna kuda ovo vodi.

„Ja i Hana“ – žena iz Marketinga koja uvek pravi prezrive grimase na moj osećaj za modu – „imamo slobodnu sobu. Možda si već videla na *Fejsbuku*, ali smatrao sam da treba to da pomenem, znaš, u pravom životu. Krevet je za jednog, ali pretpostavljam da to, ovaj, ovih dana nije problem. Pošto smo prijatelji, Hana i ja smo se dogovorili da ti ponudimo za petsto mesečno, plus računi.“

„Baš lepo od vas!“ kažem. „Ali *upravo* sam nešto našla.“ To jest, kao da sam našla. Blizu sam. O bože, veličina ovog problema upravo počinje da mi biva jasna: ako L. Tumi ne bude želeo/la mene, hoću li morati da živim s Martinom i Hanom? Mislim, već smo zajedno svakog radnog dana i iskreno to mi je sasvim dovoljno vremena provedenog s njima. Nisam sigurna da moja (već klimava) odlučnost da odem od Džastina može podneti zamisao kako me Martin juri za stanarinu, a Hana me svakog jutra gleda u pidžami s printom *Moćnih kosijanera** i umrljanu ovsenom kašom.

„O! Stvarno? E pa lepo. Onda ćemo morati da nađemo nekog drugog.“ Martinov izraz lica postaje lukav. Nanjušio je grižu savesti. „Mogla bi mi to nadoknaditi time što ćeš otići s Ketrin na ono...“

„Ne.“

Prenaglašeno uzdiše. „Zaboga, Tifi. Pa reč je o besplatnom krstarenju! Zar ne ideš stalno na krstarenja?“

* *The Mighty Boosh* – britanska trupa komičara koja je posle nastupanja u pozorištu imala radio, a zatim i televizijske emisije. (Prim. prev.)

Nekada sam stalno išla na krstarenja, onda kada me je moj divni, sad bivši dečko vodio na njih. Plovili bismo od jednog do drugog karipskog ostrva u sunčanoj izmaglici romantičnog blaženstva. Istraživali smo evropske gradove pa se vraćali na brod zarad neverovatnog seksa u našoj kabini. Prejedali smo se za švedskim stolovima gde možeš da pojedješ koliko hoćeš, pa ležali na palubi i gledali kako nad nama kruže galebovi dok smo dokono pričali o budućoj deci.

„Odustala sam od njih“, kažem i mašim se telefona. „Sad me izvini, moram da telefoniram.“

DRUGO POGLAVLJE

Leon

Telefon zvoni dok doktorica Patel prepisuje lekove za Holi (devojčicu s leukemijom). Loš trenutak. Veoma loš trenutak. Doktorica Patel je nezadovoljna ometanjem pa to jasno izražava. Izgleda da je zaboravila da i ja, kao noćni bolničar, treba da krenem kući u osam ujutro, a ipak sam još ovde i bakćem se sa smrtno bolesnim ljudima i mrzovoljnim konsultantima kao što je doktorica Patel.

Holi želi da čuje ko me zove. Je li to moja fina devojka s kratkom kosom?

Ne, Holi. Verovatno je neki neznanac što želi da spava u mom krevetu.

Naravno, odbijem poziv. Gledam da upamtim da odslušam govornu poštu i promenim zvono u nešto manje sramno (ova melodija se zove *Jive* i preterano je snažnog ritma za bolničko okruženje. Što ne znači da ritam nema ulogu na mestima gde vlada bolest, samo što nije *uvek* prikladan).

Kad smo već kod fine devojke s kratkom kosom: još nisam rekao Kej za ideju sa stanom. Nisam stigao. Uz to izbegavam neizbežan sukob. Moram je ipak pozvati malo kasnije.

Noćas je bilo dobro. Gospodinu Prajoru su se bolovi smanjili dovoljno da mi ponovo počne priču o čoveku u kog se zaljubio u rovu: tamnokosi šarmer po imenu Džoni Vajt, oštro isklesane brade holivudske zvezde i s varnicama u očima. Proveli su jedno napeto, romantično leto ometeno ratom, pa su razdvojeni. Džoni Vajt je odnet u bolnicu zbog kontuzije; nikad više se nisu videli. Gospodin Prajor je mogao da upadne u velike nevolje (homoseksualnost razgnevi vojna lica).

Bio sam umoran, umirao za kafom da me podigne, ali ostao sam s gospodinom Prajorom i pošto mi je prošlo radno vreme – njemu niko ne dolazi u posetu, a mnogo voli da priča kad god može. Nisam uspeo da izbegnem šal uz razgovor (četрнаести od gospodina Prajora). Mogu da ga odbijem samo izvestan broj puta, a gospodin Prajor plete tako brzo da se pitam što se iko trudio s industrijskom revolucijom. Sasvim sam ubeđen da je brži od mašine.

Slušam govornu poštu samo što sam pojeo opasno više puta podgrevanu prženu piletinu gledajući prošlonedeljnog *Masteršefa*.

Govorna pošta: Zdravo, je li to L. Tumi? O sranje, ne možeš da odgovoriš – uvek to radim s govornom poštom. Dobro, nastaviću pretpostavljajući da si L. Tumi. Zovem se Tifi Mur i zovem zbog oglasa na *Gamtriju* za sobu. Vidi, moji prijatelji smatraju da je to uvrnuto i da ćemo deliti krevet ili tako nešto, ali meni ne smeta ako već tebi ne smeta i, da budem iskrena, sve bih dala za stan u centralnom Londonu u koji mogu odmah da se uselim po onoj ceni. [Pauza] O, zaboga, nije baš da bih sve dala. *Gomilu*

toga ne bih. Nisam kao... Ne, Martine, ne *sada*, zar ne vidiš da sam na telefonu?“

Ko je Martin? Je li to dete? Da li ova rasejana žena s esekskim naglaskom želi da dovede dete u moj stan?

Govorna pošta se nastavlja: Izvini, to je moj kolega, hoće da idem na krstarenje sa sredovečnom gospođom i pričam penzionerima o heklanju.

To nije bilo objašnjenje koje sam očekivao. Svakako bolje što je tako, ali opet ostavlja mnogo nedoumica.

Govorna pošta se nastavlja: Vidi, samo mi se javi ili pošalji poruku ako je soba još slobodna. Izuzetno sam uredna, sklanjaću ti se s puta i još patim od navike da kuvam dvostruke količine za večeru tako da, ako voliš domaću hranu, mogu ti prepustiti ostatke.

Čita svoj broj. U poslednji čas se setim da ga zapišem.

Žena je totalni gnjavator. A i žensko je, što bi moglo da iznervira Kej. Ali javilo se samo još dvoje: jedno je pitalo smeta li mi kućni ljubimac jež (odgovor: ne, osim ako živi u mojoj kući), a drugo je svakako bio diler (nije da nekog osuđujem – nego mi je za vreme telefonskog razgovora nudio drogu). Stoga je ovo moja jedina mogućnost da dođem do novca. Osim toga, uopšte i neću videti dosadnu ženu ženskog roda. Biću kod kuće samo kad je dosadna žena ženskog roda izvan nje.

Pišem joj poruku.

Zdravo, Tifi. Hvala ti na govornoj poruci. Biće super da se sastanemo i razgovaramo o organizaciji u vezi s mojim stanom. Odgovara li ti subota pre podne? Čao, Leon Tumi.

Lepa poruka od normalne osobe. Odolevam potrebi da se raspitam o Martinovom planu za krstarenje, mada mi je jasno da me zanima.

Odgovara mi gotovo istog trena.

Zdravo! Zvuči sjajno. Onda u deset u stanu? X

Hajde bolje u devet da ne zaspim! Videćemo se. Adresa je u oglasu. Čao, Leon.

Eto. Gotovo. Lako: trista pedeset funti mesečno skoro u džepu.

Sad da saopštim Kej.

TREĆE POGLAVLJE

Tifi

Naravno, probudi mi se radoznalost pa ga izguglam. Leon Tumi je sasvim neobično ime te ga nađem na *Fejsbuku* bez primene jezivih tehnika uhoda što čuvam za nove pisce koje želim da maznem drugim izdavačkim kućama.

S olakšanjem shvatam da uopšte nije moj tip, što će svakako sve pojednostaviti – da je Džastin, na primer, nekad upoznao Leona, ne verujem da bi ga smatrao pretnjom. Ima gustu, valovitu tamnu kosu dovoljno dugačku da može da je zadene iza ušiju, i suviše je mršav i dugajlija za moj ukus. Sav je u laktovima i vratu, znate već taj tip. Premda izgleda kao da je fin momak – na svakoj slici smeška se krajem usana, što uopšte ne izgleda jezivo ili ubilački, mada kad neku sliku gledaš s tim na umu, svako ti se učini kao ubica što mlatara sekirom, pa se trudim da to sebi izbijem iz glave. Izgleda druželjubivo i nimalo preteće. To je dobro.

Međutim, sad znam nedvosmisleno da je muško.

Jesam li zapravo spremna da delim krevet s muškarcem? Čak je i deljenje kreveta sa Džastinom ponekad bilo užasno, a on mi se dopadao. Njegova strana dušeka je utonula u